

De business case van SBR/XBR

De keten is nog niet perfect, maar wel onderweg

Christien Nuboer

2013 wordt het jaar van XBRL. Uiteindelijk profiteert de ondernemer. Maar hoe staat het er nu mee? Merken intermediair en klant al iets van de beloofde administratieve lastenverlichting? En de uitvragende partijen, hoe ver zijn zij?, Banken willen het graag omdat zij dankzij verhoogde datakwaliteit zowel aan de gestelde eisen van toezichhouders kunnen voldoen, als hun dienstverlening kunnen verbeteren. Daarnaast maakt het ook de interne processen efficiënter. De overheid zegt er in 2013 klaar voor te zijn. Voor accountants moet de standaardisatie die SBR met zich meebrengt vruchten op gaan leveren. We vroegen accountants, een softwarebouwer, de Belastingdienst en een bank om hun mening over de huidige status.

Wat merkt de ondernemer nu al van administratieve lastenverlichting door SBR?

Vennoot Ton Kleinloog AA van accountantskantoor Hoenderdos Kleinloog uit Zaandam, een samenstelpraktijk met tien medewerkers. Hij bijt het spits af. 'Voor de ondernemer gaan op korte termijn de accountantskosten misschien wel omhoog. Banken en KvK hebben minder invoerwerk en dus is er sprake van kostenreductie. De accountant moet meer invoerwerk verrichten en zal dat willen doorberekenen aan zijn klant. Op termijn

is het dan vergelijkbaar met wat we de afgelopen vijf jaar voor de Belastingdienst hebben gedaan. Dat vergde aanvankelijk veel werk, maar later kregen we daar profijt van. Over twee tot drie jaar zullen we gegevens die banken nu verzamelen voor kredietrapportage, zoals standaarddingen als huwelijkse voorwaarden en WOZ-waarden, zelf gaan invoeren. Nu kun je het wel invoeren maar de Taxonomie sluit er nog niet op aan.' Guust Jutte is vanuit de Rabobank Nederland betrokken bij het Financiële Rapportage Collectief. Dit is de coöperatie

opgericht door ING, Rabo en ABN-AMRO om voor de banken SBR-kredietrapportages te faciliteren. Hij vraagt zich hardop af of dat niet gewoon een automatiseringsslag is. 'De gegevens die de banken uitvragen gebruiken zij nu ook al! Je kunt niet alles op het bordje van SBR schuiven.'

Veel extra werk

Ton Kleinloog beaamt dat veel gegevens wel voorhanden zijn, maar extra comptabel. 'Ons AccountView-pakket is onlangs uitgebreid, maar dat opnieuw vullen is wel handwerk.'

Daar haakt Henk van Erp, senior advisor bij Softwarehuis Twinfield meteen op in met: 'Klopt. Het feit dat verschillende elementen in de taxonomie steeds aangepast worden geeft enorm veel werk. En met welk pakket kantoren ook werken, het betekent voor vooral grotere kantoren een gigantische uitdaging. Kleine kantoren met één pakket kunnen dat makkelijker behappen. Voor onze klanten zien we nog niet onmiddellijk de voordelen. Dat zal op termijn wel veranderen. XBRL is immers ook standaardisatie en zonder standaardisatie zijn er geen efficiencyslagen te maken.'

Ton Meesters AA en partner-aandeelhouder bij Mazars onderschrijft dat er voor accountants vooralsnog weinig voordeel aan zit.

Pakket niet voor het kiezen

Guust Jutte stelt dat de SBR-gedachte een ketenomslag is en met groeipijn gepaard gaat, waarbij de verschillende partijen weliswaar allemaal andere uitgangspunten hebben. 'Iedereen is er echter van overtuigd dat SBR, eenmaal volledig geïmplementeerd, juist ook voor de ondernemer aantrekkelijk zal zijn. Zowel op

Ton Kleinloog AA van Hoenderdos Kleinloog Zaandam

het gebied van administratieve lastenverlichting als in kostenefficiency. In ieder geval op het gebied van ondersteuning voor zijn jaarcijfers. Dat vergt wel investeringen voor alle partijen in de keten. De ondernemer merkt daar niet onmiddellijk wat van, tenzij iedereen alles volledig doorbelast. De intermediair wordt nu eigenlijk afgestraft voor een inefficiënte inrichting van zijn organisatie. Werken met verschillende pakketten strookt niet met standaardiseren.'

Gerrit Kroes, accountant en lid van het managementteam bij Extendum, reageert daarop meteen met: 'De ondernemer kiest vaak een branchespecifiek pakket. Dan kun je niet zomaar zeggen dat hij een specifiek financieel pakket moet gebruiken, omdat jij daar alles standaard in hebt.'

Guust Jutte vraagt hoe je dan efficiencyvoordelen moet behalen? En of de brancheorganisaties van de partijen onderling, softwarebouwers en accountants, daarin niet wat kunnen betekenen? Gerrit Kroes legt uit dat de financiële keuze voor veel ondernemers niet doorslaggevend is. 'Zij kiezen een pakket op logistieke en productieondersteuning. Natuurlijk kunnen accountants dat aan de achterkant oplossen. Daar komt alles gestandaardiseerd bij elkaar en als je van daaruit de rapportage aanmaakt, lijkt me het probleem opgelost.'

Frans Hietbrink, coördinator SBR bij de Belastingdienst, vraagt zich wel af hoe het kan dat er nog pakketten zijn zonder specificatie vaste activa? En dat accountants die dan in Excel-sheets of in een rapportgenerator extra comptabel moeten bijhouden.

Guust Jutte: 'De kracht van het SBR-programma zit in de betrokkenheid van alle partijen bij het tot stand komen van de beslissingen. Een aantal partijen (ook aan de tafel) heeft wel op- en aanmerkingen, maar pakt geen rol in de Expertgroepen van het SBR-programma.'

De fiscus kiest voor de kwaliteit van gegevens

De digitalisering die het gevolg is van SBR, is niet de belangrijkste driver voor de Belastingdienst. De aangiftestromen waren immers al bijna volledig digitaal. Hietbrink: 'SBR/XBRL maakt de fiscale aangiften veel beter toetsbaar bij de bron.

Guust Jutte, Financiële Rapportage Collectief (bankencoöperatie rond SBR en Bankenportaal)

Frans Hietbrink (Belastingdienst): 'SBR geeft een impuls aan het standaardiseren en digitaliseren van de informatieketen.'

De kwaliteit van de gegevens wordt beter. XBRL maakt geen groot verschil voor aangifte-gegevens, die worden bij ontvangst c.q. verwerking getoetst, net zoals bij XML/BAPI. Met name de gegevens voor toezichtgeoriënteerde zaken winnen

aan scherpte. Een deel van de eisen die we nu met gegevensspecificaties aan de markt kenbaar maken, wordt bij XML/BAPI niet integraal getoetst. Dit is vergelijkbaar met snelheidscontroles op de weg; die worden ook incidenteel gehouden. We geven wel een signaal af als we denken dat de kwaliteit onvoldoende is. Gegevens zijn met XBRL dus beter beschikbaar op het moment dat we intensief toezicht uit willen oefenen en het voorkomt het stellen van aanvullende vragen aan de belastingplichtige. Hoe sterk je gegevensdefinities overi-

Menno Kooreman, SRA Hoofd Business Unit Automatisering

gens ook standaardiseert, er zullen altijd verschillen in interpretaties – en dus boekingen – mogelijk zijn.

‘Toerekeningaspecten en waarderingsvraagstukken neem je niet weg met SBR of digitalisering.’

Hietbrink ziet de voordelen uiteindelijk vooral bij de vennootschapsbelasting.

‘Met de grote stroom aangiften OB en IB kan veel ervaring worden opgedaan met de koppelingen met de overheid. Maar als het gaat om de kwaliteit en eenduidigheid van gegevens, zit er meer winst in de combinatie van aangifte vennootschapsbelasting, jaarrekening en kredietrapportages.’

Standaardisering van processen

Hietbrink: ‘Tevens is SBR een stimulans

voor standaardisering en procesverbeteringen binnen de overheid. Zoals het streven naar één overheidspoort. We hebben nu nog een eigen systeem van herkenning en machtiging in het kader van BAPI, op termijn zijn we de kosten daarvoor kwijt.’

Aan voorspellingen op langere termijn waagt Hietbrink zich niet. In 2001 riepen ze al dat alles in 2005 zou zijn gerealiseerd. Hij beschouwt SBR wel als een randvoorwaarde voor harmonisatie in wetgeving en een basis om op voort te bouwen.

Rest van de keten ?

Menno Kooreman, Hoofd Business Unit Automatisering bij SRA, ziet in eerste in-

stantie de voordelen bij de toezichhouders, in casu de Belastingdienst. ‘In het kader van Horizontaal Toezicht zie ik absoluut voordelen voor de ondernemer en het intermediair.’

Ton Meesters: ‘Maar leveren producten via XBRL zoveel voordeel op ten opzichte van de ‘oude’ elektronische manier? Zijn we niet meer met techniek bezig dan met innovatie?’

Guust Jutte ziet als grootste voordeel de standaardisatie. Waar de fiscus al een vaste structuur kent, levert XBRL de banken veel meer mogelijkheden van om te vergelijken. ‘We krijgen nu nog vooral papieren jaarrekeningen. Daarin heeft ieder kantoor zijn eigen huisstijl, de een werkt meer uitgesplitst dan de ander.

Dat wordt bij de bank in de systemen ingevoerd. Onze accountmanagers interpreteren de gegevens. Bijvoorbeeld: is de aanschaf van een fiets of een auto een zakelijk vervoermiddel of een verstrekking privé? Standaardisering levert dan op meer fronten winst op: het overtypmoment en het voorkomen van tikfouten, en in de interpretatiefase is er geen twijfel meer over waar een bepaalde post thuishoort. Gestandaardiseerd kun je die ruis eruit halen. Als bank kun je dankzij standaardisatie betere risicomodellen hanteren. Dit eist de Basel II- en Basel III-regelgeving ook van ons. Dat is op zich geen voordeel voor de bank, maar wel voor de hele keten. Want je kunt risico’s beter inschatten en solvency van de bank beter sturen. De kosten van het onder de regels van Basel III

Ton Meesters AA (r.), bij Mazars verantwoordelijk voor de compliancepraktijk

Henk van Erp, Senior Advisor Twinfield

Henk van Erp (Twinfield):
 ‘De uitrol van het SBR-project Nederland is nog niet in balans. De voordelen zijn nog niet voor iedereen zichtbaar.’

aan te houden kapitaal komen direct terug in de kostprijs van de kredietverlening. Dat betekent ook voordeel voor de ondernemer!’ Jutte verwacht dat er hybride vormen zullen ontstaan bij de kredietbeoordeling door banken; voor een deel verregaand geautomatiseerd, maar ook mengvormen. Dan kijkt een a-

countmanager kritisch mee en neemt vervolgens zijn beslissing. Menno Kooreman: 'Dat lijkt op een soort Horizontaal Toezicht vanuit de banken.' Jutte vindt dat te kort door de bocht. Immers, een bank mag haar kredietbeoordeling niet uitbesteden. In het MKB, waar de accountant heel dicht op zijn klant zit, is het oordeel van een accountant echter wel heel belangrijk. Menno Kooreman ziet standaardisatie alleen werken in combinatie met het efficiënt maken van het invoerproces. Henk van Erp vraagt zich op zijn beurt af waarom zij de gegevens van de grote banken nog steeds niet geautomatiseerd binnen kunnen krijgen. De techniek hiervoor is al sinds 1994 (ERI) bekend. Inlezen kan, maar de systeemkoppeling werkt nog steeds niet. Waarop Guust Jutte zegt: 'De keten is nog lang niet perfect als je het hebt over digi-

Gerrit Kroes (Extendum):
'Op korte termijn zijn de voordelen voor de ondernemer en de accountant beperkt.'

taal werken. Maar voor een aantal partijen werkt de koppeling wel degelijk.'

Terug naar de accountant

En als die techniek op termijn wel perfect is, wat merkt de accountant dan voor voordelen van XBRL?

Zowel Gerrit Kroes als Ton Meesters zien nog weinig voordelen voor die accountant. Ton Meesters: 'De partijen die gebruikmaken van onze documenten en gegevens zullen strikt gaan voorschrijven hoe ze die gegevens aangeleverd willen krijgen. Kantoren zullen hun organisatie daaraan aanpassen. Dat impliceert een reorganisatie van het administratieve werk, waarbij de samenstelgroep en de aangiftepraktijk in elkaar zullen schuiven. In feite gaan we gebruikmaken van een grote database waar we de benodigde formats uittrekken. Voor onze bedrijfscultuur betekent dat heel wat. Al die 'inkloppers' gaan verdwijnen.'

Frans Hietbrink merkt dat nu XBRL toch

Frans Hietbrink, coördinator SBR bij de Belastingdienst

Gerrit Kroes, accountant en lid van het managementteam van Extendum

meer verplicht wordt gesteld, er een impuls is gegeven aan een lang verwachte verandering.

Henk van Erp zegt dat standaardisatie wel efficiencyvoordelen oplevert, waarop Menno Kooreman aanvult dat dat niet vanzelf gaat: 'Het levert wel een mogelijke prikkel tot innovatie. Zoals de aan SBR gekoppelde portaalstrategie van veel kantoren. Dat gaat breder dan de rapportenstroom. Dat handelt ook over wat we gaan ontsluiten en hoe we dat naar onze klanten communiceren. Het is dus geen automatisme en je moet er als kantoor wel stappen in zetten.'

Gerrit Kroes: 'Standaardisatie dwingt je om die stappen te nemen.'

Kentering

Ton Meesters ziet als belangrijk gevolg – en voordeel – dat waar nu vanuit een inefficiënt proces wordt gewerkt en waar de klant ook voor betaalt, straks gestandaardiseerd wordt gewerkt. Dan komen aan het begin van de keten eventuele fouten al aan het licht. Ton Kleinloog voorspelt in dat kader een verschuiving van 80% jaarrekeningwerk nu en 20% advies, langzaam maar zeker een kentering naar een 'gratis' jaarrekening en 80% advies. 'We gaan meer naast de klant staan.' Dan rest nog slechts de klant met de schoenendoos op te voeden of hem extra te laten betalen. Hoewel ook niet iedere ondernemer per se de cijfers van gisteravond half zes wil weten. **An**